

**КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХАРКІВСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»**

СХВАЛЕНО

Протокол Вченої ради КВНЗ
«Харківська академія неперервної
освіти»

№ 1 від 27.12.2024

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ КВНЗ «Харківська
академія неперервної освіти»

№ 7 від 27.12.2024

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

**спецкурсу підвищення кваліфікації керівників та заступників керівників
закладів загальної середньої освіти, які забезпечуватимуть реалізацію
Державного стандарту базової середньої освіти в другому циклі базової
середньої освіти, за темою
*«Актуальні напрями змісту освітнього процесу: виховний аспект»***

Укладач: Лузан Л.О., проректор з навчальної роботи КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти».

Цільова група: керівники та заступники керівників закладів загальної середньої освіти, які забезпечуватимуть реалізацію Державного стандарту базової середньої освіти в другому циклі базової середньої освіти (базове предметне навчання) у 2025/26 навчальному році

Форма підвищення кваліфікації: дистанційна

НАПРЯМИ: підвищення кваліфікації керівників та заступників керівників закладів загальної середньої освіти, які забезпечуватимуть реалізацію Державного стандарту базової середньої освіти в другому циклі базової середньої освіти (базове предметне навчання) у 2025/26 навчальному році

МЕТА: професійний розвиток та розширення управлінських компетентностей керівників та заступників керівників, які забезпечують реалізацію Державного стандарту базової середньої освіти в другому циклі базової середньої освіти (базове предметне навчання), через оновлення знань щодо зміни системи управління освітою в умовах воєнного стану тощо.

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ:

1. Удосконалення практичних навичок формування стратегічного бачення розвитку школи в сучасних умовах.
2. Актуалізувати ціннісні орієнтири НУШ.
3. Забезпечити розвиток професійних компетентностей:
 - ЗК.01 Громадянська компетентність
 - ЗК.05. Підприємницька компетентність
 - Д2. Здатність до навчання впродовж життя

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Освітня програма спецкурсу з підвищення кваліфікації керівників та заступників керівників закладів загальної середньої освіти, які забезпечуватимуть реалізацію Державного стандарту базової середньої освіти в другому циклі базової середньої освіти (базове предметне навчання) у 2025/26 навчальному році, за темою **«Актуальні напрями змісту освітнього процесу: виховний аспект»** розроблена на основі Типової програми підвищення кваліфікації керівників закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.10.2025 р. № 905 «Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації керівників закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти».

Актуальність освітньої програми спецкурсу полягає в необхідності визначення шляхів впровадження Державного стандарту базової середньої освіти в НУШ (виховний аспект) та необхідністю підготовки керівників ЗЗСО та їх заступників до концептуального оновлення організації освітнього процесу у 8 класі.

Освітню програму спецкурсу розроблено з урахуванням положень: законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», постанов Кабінету Міністрів України: від 14 грудня 2016 року № 988-р «Про

затвердження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова українська школа” на період до 2029 року», від 21 серпня 2019 року № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників», професійного стандарту «Керівник (директор) закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства економіки України від 17 вересня 2021 р. № 568-21 «Про затвердження професійного стандарту "Керівник (директор) закладу загальної середньої освіти"», наказу Міністерства освіти і науки України від 28.08.2024 № 1223 «Про підвищення кваліфікації педагогічних працівників, які здійснюватимуть освітній процес у другому циклі базової середньої освіти (базове предметне навчання) відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти» та інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність керівників ЗЗСО.

Обсяг: 15 годин (0,5 кредиту).

Матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу:

- *для дистанційного навчання:* комп'ютерна техніка та програмне забезпечення для проведення онлайн-занять, доступ до швидкісного інтернету, сайт дистанційної освіти Харківської академії неперервної освіти, навчальні матеріали.

Очікувані результати охоплюють

Знання й розуміння:

- понять «педагогіка партнерства», «толерантність» та основних принципів педагогіки партнерства;
- основних характеристик молодіжних субкультур та причин їх виникнення;
- суті понять «імідж» та «репутація» закладу освіти, компонентів іміджу, чинників, що впливають на репутацію закладу освіти та умов, що сприяють формуванню позитивного іміджу ЗЗСО;
- переваг ділової репутації та параметрів оцінювання ділової репутації ЗЗСО;
- нормативно-правових основ, законодавчих актів у сфері формування української національної та громадянської ідентичності, оборонної свідомості здобувачів освіти;
- особливостей сучасних підходів у викладанні, оновленні методики та ролі навчального предмета «Захист України» в умовах профільної середньої освіти;
- сутності основних ідей, принципів побудови й організації освітнього процесу в ЗЗСО щодо формування в учнів ключової компетентності НУШ «Підприємливість і фінансова грамотність».

Уміння:

- застосовувати принципи педагогіки партнерства в роботі з учасниками освітнього процесу, зокрема з молоддю різних субкультур;
- формувати цінність «толераність» засобами педагогіки партнерства;
- створювати умови для діяльності Осередку на базі ЗЗСО щодо викладання навчального предмета «Захист України», роботи гуртків національно-патріотичного та військово-патріотичного спрямування;
- приймати організаційні, педагогічні, управлінські рішення в реалізації сучасних цілей освіти в умовах ЗЗСО;
- співвідносити й розрізняти поняття «місія» і «бачення»;
- визначати пріоритети в діяльності ЗЗСО та пріоритети педагогічного впливу в роботі вчителя;
- використовувати різні види аналізу стосовно ефективності освітньої діяльності ЗЗСО;
- організовувати освітню діяльність в ЗЗСО на засадах НУШ щодо формування фінансово-підприємницької культури підлітків, практичних навичок в реалізації підприємницьких ідей.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- готовність до реалізації сучасних цілей освіти;
- усвідомлення необхідності постійного професійного розвитку;
- розуміння ролі керівника ЗЗСО в управлінні репутацією та підтримкою позитивного іміджу ЗЗСО;
- підтримка власної філософії діяльності ЗЗСО як основи його корпоративної (організаційної) культури;
- дотримання принципів етики партнерства усіма учасниками освітнього процесу;
- позитивне ставлення до впровадження інновацій в освітній процес;
- готовність до змін, партнерства та взаємодії з усіма учасниками освітнього процесу, державними установами та громадськими організаціями;
- професійна самосвідомість й рефлексія власної професійної діяльності, гнучкість й адаптивність у прийнятті управлінських рішень.

Компетентності:

- *ЗК.01 Громадянська компетентність* (здатність діяти відповідально й свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку)
- *ЗК.05. Підприємницька компетентність* (здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості)
- *Д2. Здатність до навчання впродовж життя* (здатність до здійснення самомотивації, саморозвитку і самореалізації, використання можливостей формальної, неформальної та інформальної освіти)

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
до освітньої програми спецкурсу підвищення кваліфікації керівників та
заступників керівників закладів загальної середньої освіти, які
забезпечуватимуть реалізацію Державного стандарту базової середньої
освіти в другому циклі базової середньої освіти, за темою
«Актуальні напрями змісту освітнього процесу: виховний аспект»

№ з/п	Тема	теоретична частина: лекція теоретичного конструювання	практична частина : інтерактивна лекція / тренінгове заняття	Разом
Модуль 1. Організаційно-рефлексивний				
1.1	Особливості організації навчання керівників та заступників керівників ЗЗСО, які забезпечуватимуть реалізацію ДСБСО в II циклі базової середньої освіти	1		1
1.2	Підсумкове тестування. Рефлексія		1	1
	Усього годин за модулем	1	1	2
Модуль 2. Управлінські виклики й практичні рішення				
2.1	Код толерантності: як педагогіка партнерства допомагає зламати стереотипи	1	2	3
2.2	Роль навчального предмета «Захист України» у формуванні української національної та громадянської ідентичності, оборонної свідомості здобувачів освіти	1	2	3
2.3	Підприємництво і фінансова грамотність: навчаємо для життя	1	2	3
2.4	Формування репутації та іміджу ЗЗСО в умовах сучасних трансформацій	1	2	3
2.5	Особливості практики реалізації Державного стандарту базової середньої освіти у 8 класі: із досвіду пілотного ЗЗСО		1	1
	Усього годин за модулем	4	9	13
	Разом годин за освітньою програмою спецкурсу	5	10	15

ЗМІСТ

Модуль 1. Організаційно-рефлексивний

1.1 Особливості організації навчання керівників та заступників керівників ЗЗСО, які забезпечуватимуть реалізацію ДСБСО в II циклі базової середньої освіти

Це заняття передбачає ознайомлення слухачів з розкладом занять, організацією освітнього процесу, змістом та умовами проведення спецкурсів.

При дистанційному навчанні слухачі також знайомляться з правилами онлайн-спілкування в групі, умовою отримання сертифікатів тощо.

Проводяться інструктажі з безпеки життєдіяльності, з вимогами до слухачів щодо виконання Закону України “Про запобігання корупції”, Положення про академічну доброчесність, виконання Правил внутрішнього розпорядку, поведінки на онлайн-заняття.

Розв’язуються інші організаційні питання.

1.2 Підсумкове тестування. Рефлексія

Основне завдання навчального заняття – підбиття підсумків роботи, рефлексія діяльності слухачів, заповнення анкет зворотного зв’язку чи обговорення зауважень та пропозицій щодо покращення якості надання освітніх послуг.

Підсумкове тестування.

Модуль 2. Управлінські виклики й практичні рішення

2.1 Код толерантності: як педагогіка партнерства допомагає зламати стереотипи

Мета навчального заняття — зрозуміти, як принципи педагогіки партнерства допомагають виховувати толерантність у різноманітному молодіжному середовищі.

Зміст модуля

Культура толерантності: визначення, форми прояву. Міжкультурна толерантність — повага до представників інших культур і релігій.

Педагогіка партнерства: ключові принципи (довіра і повага; діалог і взаєморозуміння; доброзичливість і підтримка; розподіл відповідальності; спрямованість на розвиток особистості).

Принципи педагогіки партнерства у роботі з молоддю різних субкультур: прийняття і повага до інакшості; партнерський діалог; співпраця з батьками як партнерами; спільне створення цінностей класного середовища.

Чому саме партнерство сприяє формуванню толерантності.

Основні характеристики субкультури: спільні цінності та норми поведінки; унікальний стиль одягу й зовнішній вигляд; музичні вподобання; символіка та жаргон; форми самовираження. Ключові причини виникнення субкультур: пошук ідентичності, потреба в спільноті; самовираження.

Характеристика найбільш відомих субкультур. Психологічні портрети представників субкультур.

2.2 Роль навчального предмета «Захист України» у формуванні української національної та громадянської ідентичності, оборонної свідомості здобувачів освіти

Мета навчального заняття: розширити та поглибити знання директорів ЗЗСО щодо ролі навчального предмета «Захист України» у формуванні української ідентичності, оборонної свідомості здобувачів освіти, про зміни у підходах до викладання предмета та створенні Осередків на базі ЗЗСО.

Зміст модуля

Закон України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності»: основні поняття «українська національна ідентичність», «українська громадянська ідентичність», «оборонна свідомість». Структура поняття «оборонна свідомість». Спрямованість ідей Концепції «Нова українська школа» на формування національної ідентичності.

Які зміни внесені до законів України щодо удосконалення системи підготовки громадян України до військової служби. Початкова загальновійськова підготовка здобувачів освіти в Україні.

Державний стандарт профільної середньої освіти. Акценти на національній безпеці, утвердженні української національної та громадянської ідентичності. Логіка Державного стандарту профільної середньої освіти, його зв'язок з модельною навчальною програмою «Захист України. Інтегрований курс».

Особливості модельної навчальної програми «Захист України. Інтегрований курс» (2024). Характеристика модулів. Реалізація академічної свободи вчителя при розробці навчальної програми.

Як змінюються підходи до викладання предмета «Захист України»? Реалізація компетентнісного підходу на уроках предмета «Захист України». Планування і здійснення освітнього процесу.

Створення та функціонування Осередків для викладання навчального предмета «Захист України»: роль керівника ЗЗСО та алгоритм створення, моделі взаємодії державних установ і громадських організацій.

2.3 Підприємництво і фінансова грамотність: навчаємо для життя

Мета навчального заняття: формування у керівників ЗЗСО розуміння значення, форм і методів розвитку підприємливості і фінансової грамотності як важливих компонентів сучасної освіти.

Зміст модуля:

Підприємливість і фінансова грамотність – ключова компетентність НУШ. Рамка підприємницької компетентності EntreComp як еталон для розробки навчальних планів у сфері формального навчання та виховання.

Новий навчальний курс «Підприємництво і фінансова грамотність» для 8-9 класів НУШ – відповідь на соціальний запит і необхідний компонент освіти. Особливості організації навчання курсу «Підприємництво і фінансова грамотність» у 8-х класах в закладах освіти за новими модельними навчальними програмами. Складові освітнього простору навчального курсу «Підприємництво і фінансова грамотність».

Шкільне соціальне підприємництво як соціально-педагогічний проєкт із прикладними елементами. Алгоритм створення соціального шкільного підприємства.

Волонтерство як форма прояву громадянського суспільства. Школа і волонтерський рух.

Енергозбереження, сортування сміття, екологічна стежка та інші «зелені» практики і екологічне виховання в ЗЗСО.

2.4 Формування репутації та іміджу ЗЗСО в умовах сучасних трансформацій

Мета навчального заняття: сформулювати у керівників ЗЗСО розуміння значення іміджу та репутації як стратегічного ресурсу розвитку закладу; ознайомити керівників шкіл із сучасними підходами до побудови позитивного іміджу закладу освіти; сприяти розвитку практичних навичок управління громадською думкою, комунікацією та репутаційними ризиками.

Зміст модуля:

Імідж та репутація як стратегічний ресурс розвитку закладу.

Сучасні підходи до побудови позитивного іміджу закладу освіти.

Громадська думка. Управління громадською думкою, комунікацією та репутаційними ризиками.

2.5 Особливості практики реалізації Державного стандарту базової середньої освіти у 8 класі: із досвіду пілотного ЗЗСО

Мета навчального заняття: поділитися досвідом із практики пілотних закладів загальної середньої освіти щодо реалізації Державного стандарту базової середньої освіти у 8 класі

Зміст модуля:

Нормативно-правове регулювання питання (Наказ МОНУ 406 від 02.04.2021 Про реалізацію інноваційного освітнього проєкту всеукраїнського рівня за темою «Розроблення і впровадження навчально-методичного забезпечення для закладів загальної середньої освіти в умовах реалізації Державного стандарту базової середньої освіти»)

Процес розробки і впровадження навчально-методичного забезпечення, створеного на засадах концепції НУШ

СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА МОДЕЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

2.1 Код толерантності: як педагогіка партнерства допомагає зламати стереотипи

Зміст навчального заняття

Структура навчального заняття	Зміст	Форма організації освітнього процесу	Інструменти
Організаційно-мотиваційний етап	Привітання та встановлення контакту зі слухачами. Повідомлення теми, мети навчального заняття. Мотиваційна інтерактивна вправа: <i>«Що для вас означає толерантність?»</i>	Міні-повідомлення Асоціативне осмислення поняття	Mentimeter
Теоретико-практичний етап	Зміст міні-лекції: <i>Культура толерантності: визначення, форми прояву. Міжкультурна толерантність — повага до представників інших культур і релігій.</i> Інтерактив: «Міф чи факт?» — інтерактивна вправа для зламу стереотипів. Учасники отримують твердження кожне з них — або міф, або факт щодо толерантності, культури, релігії, стереотипів. Рефлексія інтерактиву: ○ <i>Яке з тверджень стало для вас несподіванкою?</i> ○ <i>Чому, на вашу думку, ці міфи поширюються?</i> ○ <i>Як це впливає на молодь у школі/громаді?</i>	<u>Мінілекції з елементами інтерактиву та обговоренням</u> Онлайн-опитування Обговорення	Google форма

	Зміст міні-лекції: <i>Педагогіка партнерства: ключові принципи (довіра і повага; діалог і взаєморозуміння; доброзичливість і підтримка; розподіл відповідальності; спрямованість на розвиток особистості).</i> <i>Принципи педагогіки партнерства у роботі з молоддю різних субкультур: прийняття і повага до інакшості; партнерський діалог; співпраця з батьками як партнерами; спільне створення цінностей класного середовища.</i> <i>Чому саме партнерство сприяє формуванню толерантності.</i> Питання для дискусії: «Які принципи партнерства особливо важливі для формування толерантності в молодіжному середовищі?» Зміст міні-лекції: <i>Основні характеристики субкультури: спільні цінності та норми поведінки; унікальний стиль одягу й зовнішній вигляд; музичні вподобання; символіка та жаргон; форми самовираження. Ключові причини виникнення субкультур: пошук ідентичності, потреба в спільноті; самовираження.</i> Вікторина: «Стереотипи й міфи про молодіжні субкультури». Зміст міні-лекції: <i>Характеристика найбільш відомих субкультур. Психологічні портрети представників субкультур.</i> Інтерактивна вправа: «В окулярах субкультури» Кожна група «отримує» одну субкультуру та уявляє, що всі її учасники — вчителі, які мають подивитися на школу очима цієї субкультури. Протягом 10 хвилин група має відповісти від імені представників своєї субкультури на запитання: ○ Що для мене важливо у школі? ○ Чого я боюся або не приймаю в поведінці вчителя? ○ Як би я хотів(-ла), щоб до мене ставилися? ○ Як би я реагував(-ла), якби мене не розуміли або осуджували? ○ Як я можу виразити себе, не порушуючи шкільних правил?	Колективна дискусія Інтерактивна вікторина Рольова гра	Google документи
Практичний інтерактив	Практичні кейси: ● Кейс 1. «Чужі серед своїх»	Кейс-стаді	Google презентація

	• Кейс 2. «Я не буду з ними працювати!» • Кейс 3. «Толерантність — це не про мене?» https://docs.google.com/presentation/d/1j79cW0XGMvOlei6JDGAgx9TwYiNuk8aJM81Xke_JOHE/edit?usp=sharing		
Рефлексивний	Рефлексивна вправа «З вогника»: <i>«Що залишилось у моєму педагогічному ліхтарику після цієї зустрічі?»</i>. Учасникам пропонується відповісти на три запитання: 1. Один важливий висновок, який я зробив(ла); 2. Одна ідея, яку хочу застосувати у своїй практиці; 3. Одна думка або емоція, яка залишилася зі мною після заняття.	Рефлексивна вправа	Інтерактивна дошка Lino

2.2 Роль навчального предмета «Захист України» у формуванні української національної та громадянської ідентичності, оборонної свідомості здобувачів освіти

Зміст навчального заняття

Структура навчального заняття	Зміст	Форма організації освітнього процесу	Інструменти
Організаційно-мотиваційний етап	Привітання та встановлення контакту зі слухачами. Повідомлення теми, мети навчального заняття. Мотиваційна вправа: <i>Асоціації до поняття «Захист України»</i> Бліцопитування:: - Яким чином викладається навчальний предмет «Захист України» в умовах воєнного стану та дистанційної форми навчання?	Мініповідомлення Асоціативне осмислення поняття Індивідуальна робота (встановлення рівня обізнаності педагогів)	Mentimeter/ Чат ZOOM Google форма

	- Яким чином відбувається робота гуртків національно-патріотичного та військово-патріотичного напрямів в умовах воєнного стану; - Які можливості має ЗЗСО для створення Осередків щодо викладання навчального предмета «Захист України»? Аналіз наданої інформації.	Обмін досвідом	
Теоретико-практичний етап	Зміст мінілекції: <i>Закон України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності»: основні поняття «українська національна ідентичність», «українська громадянська ідентичність», «оборонна свідомість». Структура поняття «оборонна свідомість». Спрямованість ідей Концепції «Нова українська школа» на формування національної ідентичності.</i> <i>Які зміни внесені до законів України щодо удосконалення системи підготовки громадян України до військової служби. Початкова загальновійськова підготовка здобувачів освіти в Україні.</i>	Мінілекція з елементами інтерактиву та обговоренням	Google презентація
	Інтерактив: Кейс нормативних документів. Вправа: «Термінологічне лото»	Ознайомлення з додатковими матеріалами	Google папка Wordwall
	Зміст мінілекції: <i>Державний стандарт профільної середньої освіти. Акценти на національній безпеці, утвердженні української національної та громадянської ідентичності. Логіка Державного стандарту профільної середньої освіти, його зв'язок з модельною навчальною програмою «Захист України. Інтегрований курс».</i>	Мінілекція з елементами інтерактиву та обговоренням	Google презентація
	Питання для дискусії:	Панельна дискусія	

	- Які підходи є провідними для НУШ? - Яким чином названі підходи реалізуються в освітньому процесі з предмета «Захист України»? - Яким чином реалізовувати їх було б доцільніше, на Ваш погляд? Зміст мінілекції: <i>Особливості модельної навчальної програми «Захист України. Інтегрований курс» (2024). Характеристика модулів. Реалізація академічної свободи вчителя при розробці навчальної програми. Особливості реалізації модельної навчальної програми «Захист України. Інтегрований курс» на базі Осередку.</i> Інтерактив: «Академічна свобода в Осередку». Питання для обговорення: - Чи буде навчальна програма предмета «Захист України», яка розроблена на основі модельної навчальної програми «Захист України. Інтегрований курс», однаковою для всіх Осередків? - Які чинники впливають на зміст робочої навчальної програми з предмета «Захист України», яка розроблена для Осередку? (матеріальне-технічне забезпечення, кадрове) - Хто розробляє робочу навчальну програму з предмета «Захист України» для Осередку? - Яким чином планується тижневе навантаження вчителя, який працює в Осередку за сумісництвом? Зміст мінілекції: <i>Як змінюються підходи до викладання предмета «Захист України»? Яким чином реалізується компетентнісний підхід на уроках предмета «Захист України». Планування і здійснення освітнього процесу.</i> Інтерактивна вправа: ділова гра «Діамант»	Мінілекція з елементами інтерактиву та обговоренням Гра «Номінальна група» (МНГ спрощений та скорочений) Мінілекція з елементами інтерактиву та обговоренням	Padlet дошка /лайтборд Google презентація Padlet дошка /лайтборд Google документ Google презентація

	Проблемні питання: - Яким чином відбувається розподілі модулів модельної навчальної програми «Захист України. Інтегрований курс» між кількома фахівцями ? - Як Ви вважаєте, до скількох відсотків має зрости частка практичних занять при викладанні навчального предмета «Захист України» на базі Осередку? - Чи доцільно проводити комплексні заняття і додавати більше практики для вивчення певної теми? - Чи враховується гендерна складова при розподілі класу на групи при вивченні предмета «Захист України» на базі Осередків? - Яким чином відбувається поділ на групи чи команди при вивченні предмета «Захист України» на базі Осередку? - З якою періодичністю проводяться навчальні заняття на базі Осередку. - Яким чином доцільно організовувати навчальне заняття? - Чому формат тренінгу є ефективною формою навчання?		Padlet дошка / лайтборд Google документ (бланк)
Практичний інтерактив	Мініповідомлення <i>Створення та функціонування Осередків для викладання навчального предмета «Захист України»:</i> - роль керівника ЗЗСО у створенні Осередку; - алгоритм створення Осередку на базі ЗЗСО; - робота гуртків національно-патріотичного та військово-патріотичного спрямування на базі Осередку? - моделі взаємодії ЗЗСО та державних установ і громадських організацій щодо створення Осередку. Інтерактивна вправа: створення та захист проєкту перспективного планування діяльності Осередку, органіграми керівника Осередку) Питання для заповнення формалізованих документів: - Якою Ви бачите структуру Осередку Вашого закладу?	Ознайомлення з додатковими матеріалами Індивідуальний мініпроєкт (діаграма Ганта)	Google документи (формалізовані)

	- Які етапи впровадження нової програми предмета «Захист України» Ви передбачаєте в Осередку свого закладу, у які терміни та в якій послідовності? - Якою Ви бачите модель взаємодії Осередку зі державними установами та громадськими організаціями; як описана Вами схема залежить від етапів впровадження програми, її модулів та форми освіти?		
Рефлексивний	Рефлексивна вправа «Незакінчене речення» Учасникам пропонується закінчити речення: 1. Я дізналася (дізнався) про... 2. Мої дії, як керівника ЗЗСО, щодо організації викладання навчального предмета «Захист України» на базі Осередка... 3. Чи буде сприяти викладання навчального предмета «Захист України» на базі Осередку ефективному формуванню української національної та громадянської ідентичності, оборонної свідомості здобувачів освіти?	Рефлексивна вправа	

2.3 Підприємництво і фінансова грамотність: навчаємо для життя

Зміст навчального заняття

Структура навчального заняття	Зміст	Форма організації освітнього процесу	Інструменти
Організаційно-мотиваційний етап	Привітання та встановлення контакту зі слухачами. Повідомлення теми, мети навчального заняття. Мотиваційна інтерактивна вправа: «Закінчіть речення: «підприємливість – це ...»	Міні-повідомлення Асоціативне осмислення поняття	zoom – чат.

<i>Теоретико-практичний етап:</i>	Презентація і обговорення теоретичного матеріалу. <i>Практичний інтерактив:</i> <u>Практичні кейси:</u> Кейс 1. «Шкільне підприємництво – від ідеї до реалізації». <i>Завдання:</i> 1. Оберіть ідею соціально значущого продукту або послуги. 2. Розробіть короткий бізнес-план: мета, цільова аудиторія, ресурси, партнери, можливі труднощі. Визначте соціальний ефект від реалізації ініціативи. 3. Презентуйте ідею. <i>Очікуваний результат:</i> усвідомлення можливостей інтеграції підприємницької діяльності у життя школи та виховання в учнів підприємливого мислення. Кейс 2. «Волонтерство і школа» (Волонтерство – важливий компонент громадянської освіти та практичної реалізації цінностей НУШ). <i>Завдання:</i> 1. Опишіть приклад волонтерського проєкту, реалізованого у вашій школі, або придумайте новий. 2. Визначте проблему, яку він вирішує, залучених учасників, джерела ресурсів. 3. Розробіть план реалізації (етапи, партнери, медіасупровід). 4. Обговоріть, як шкільне волонтерство може формувати в учнів емпатію, відповідальність та соціальну активність. <i>Очікуваний результат:</i> розуміння, як волонтерство може стати частиною виховної системи закладу та сприяти формуванню активної громадянської позиції учнів.	<i>мінілекція з елементами інтерактиву та обговоренням</i> <i>модельовання створення соціального шкільного підприємства.</i> <i>робота в групах</i>	<i>Робота в Google-презентації</i>
--	---	--	---

	- Чи готові ми говорити з учнями про ризики кредитів, боргів, онлайн-розтрат? - Як ми, як вчителі й керівники, можемо бути прикладом фінансової грамотності для учнів? - Чи вміють сучасні учні виявляти підприємливість у щоденному житті? - Як поєднувати навчання підприємництву з формуванням моральних цінностей? - Що нам заважає ефективно викладати фінансову грамотність? - Що стане для вас особисто ознакою того, що ваш учень — фінансово грамотна і підприємлива людина? <i>Презентація ідей.</i> Кожна група коротко презентує 2–3 ключові ідеї, які виникли під час дискусії. Завершальна рефлексія. Підбиваємо підсумки. <i>Вправа «Завершити фразу»:</i> - «Після цього обговорення я зрозумів(ла), що...» - «Мене надихнула думка про...» - «Я хочу змінити у своїй школі...».	<i>Презентація ідей</i> <i>Рефлексивна вправа</i>	
--	---	---	--

2.4 Формування репутації та іміджу ЗЗСО в умовах сучасних трансформацій

№ з/п	Структура навчального заняття	Зміст	Форма організації освітнього процесу	Інструменти
-------	-------------------------------	-------	--------------------------------------	-------------

1.	Теоретичний	Поняття «імідж» та «репутація» закладу освіти. Компоненти іміджу. Чинники, що впливають на репутацію закладу освіти. Сучасні трансформації та імідж ЗЗСО. Інструменти формування іміджу (комунікації: сайт, соціальні мережі, публічна звітність; робота з брендом школи: місія, цінності, слоган, логотип; організація подій, інформаційні кампанії, PR-стратегії; співпраця з громадськістю та ЗМІ). Роль керівника в управлінні репутацією школи: позиціонування в публічному просторі, поведінкова етика керівника. Моніторинг іміджу та зворотний зв'язок.	Мікролекція з візуальним супроводом Стислий теоретичний блок із презентацією. Використання прикладів із практики, фото з комунікацій шкіл, роботи з сайтами шкіл	Презентація Чат конференції
2.	Практичний	1. Створення анкети (питань) для кожної цільової групи учасників освітнього процесу (учні, вчитель, батьки, адміністрація) щодо ключових характеристик позитивного іміджу закладу освіти.	Ознайомлення з додатковими матеріалами	Google-презентація
		2. SWOT-аналіз іміджу свого закладу (оцінка кожним учасником сильних та слабких сторін, можливостей й загрози іміджу свого ЗЗСО).	Робота з шаблоном, обговорення, рефлексія	Дошка Padlet
		Опрацювання питань у малих групах «Імідж керівника як публічної фігури»; «Соцмережі як інструмент комунікації школи»; «Імідж школи як осередка громади». Фронтальна бесіда «Що шкодить іміджу закладу освіти?»	Групова робота «Світове кафе» або «Карусель думок»	Дошка Padlet

			Фронтальна бесіда	
3.	Рефлексивний	«Як на вашу думку, чи вдалося вам продумати та змодельовати привабливий образ вашої школи?»	Фронтальна бесіда	

2.5 Особливості практики реалізації Державного стандарту базової середньої освіти у 8 класі: із досвіду пілотного ЗЗСО

№ з/п	Структура навчального заняття	Зміст	Форма організації освітнього процесу	Інструменти
1.	Теоретичний	Нормативно-правове регулювання питання (Наказ МОНУ 406 від 02.04.2021 Про реалізацію інноваційного освітнього проєкту всеукраїнського рівня за темою «Розроблення і впровадження навчально-методичного забезпечення для закладів загальної середньої освіти в умовах реалізації Державного стандарту базової середньої освіти»)	Мікролекція з візуальним супроводом Стислий теоретичний блок із презентацією.	Презентація Чат конференції
2.	Практичний	Процес розробки і впровадження навчально-методичного забезпечення, створеного на засадах концепції НУШ		Google-презентація
3.	Рефлексивний	Проблемне питання: Чи готові до впровадження Державного стандарту базової середньої освіти у 8 класі	Фронтальна бесіда	

Список використаних джерел

1. Декларація принципів толерантності. Затверджена резолюцією Генеральної конференції ЮНЕСКО 16 листопада 1995 року.
URL: <https://vvprr.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/129/2021/10/%D0%94%D0%B5%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D1%80%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F-%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%BD%D1%86%D0%B8%D0%BF%D1%96%D0%B2-%D1%82%D0%BE%D0%BB%D0%B5%D1%80%D0%B0%D0%BD%D1%82%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96.pdf>
2. Закон України «Про молодіжні та дитячі громадські організації». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/281-14#Text>
3. Лист МОН № 1/3022-23 від 01.03.23 року «Щодо поширення агресивної субкультури серед підлітків». URL: http://ru.osvita.ua/legislation/Ser_osv/88625/
4. «Нова українська школа» в поступі до цінностей.
URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/724090/1/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B0_%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B0_%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_%D1%88%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%B0_%D0%B2_%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%83%D0%BF%D1%96_%D0%B4%D0%BE_%D1%86%D1%96%D0%BD%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%B9.pdf
5. Ціннісні орієнтири сучасної української школи. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/Serpneva%20conferentcia/2019/Presentation-Roman-Stesichin.pdf>
6. Шевченко С. Функціонування системи освіти в умовах війни: принципи толерантності. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/739791/1/%D0%A2%D0%B5%D0%B7%D0%B8_%D0%A8%D0%B5%D0%B2%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20%D0%A1.%D0%9C._PSP_tezy_2023-1-377-378.pdf

Джерела інформації:

1. EntreComp: The Entrepreneurship Competence (Рамка підприємницької компетентності). URL: <https://cutt.ly/mKBjd2X>
2. Енергоефективні школи: нова генерація. URL: <https://energyschool.org.ua/>
3. Модельні навчальні програми для 5-9 класів Нової української школи (запроваджуються поетапно з 2022 року). Соціальна і здоров'язбережувальна освітня галузь. 8-9 класи. Підприємництво і фінансова грамотність 8-9 кл. URL: <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoi-ukrainskoi-shkoli-zaprovadzhuyutsya-poetapno-z-2022-roku>
4. Путівник волонтера. URL: <https://myvolontary.com.ua/toolkit>
5. Рамка фінансових компетентностей дітей та молоді України. URL: <https://talan.bank.gov.ua/uploads/files/ramka-finansovikh-kompetetnostei-ditei-ta-molodi-ukrayini.pdf>
6. Соціальне шкільне підприємництво: твій перший стартап. URL: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/programy-facultativ/2020/11/12/Sotsialne_pidpryemnytstvo_tviy_pershiy_startup.pdf